

International Science Group

ISG-KONF.COM

**XXXII
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"MODERN DEVELOPMENT OF SCIENCE AND THE
LATEST PERSPECTIVES"**

**Vancouver, Canada
August 16 - 19, 2022**

ISBN 979-8-88757-563-6

DOI 10.46299/ISG.2022.1.32

MODERN DEVELOPMENT OF SCIENCE AND THE LATEST PERSPECTIVES

Proceedings of the XXXII International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada
August 16 – 19, 2022

UDC 01.1

The XXXII International Scientific and Practical Conference «Modern development of science and the latest perspectives», August 16 – 19, 2022, Vancouver, Canada. 343 p.

ISBN – 979-8-88757-563-6

DOI – 10.46299/ISG.2022.1.32

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES		
1.	Atala S., Árpád I., Csaba B., János N. ANALYSIS OF SPAD VALUES IN FAO 380-410 MAIZE UNDER DIFFERENT NITROGEN LEVELS IN LONG-TERM FIELD EXPERIMENT	13
2.	Бітюцький В.С., Харчишин В.М., Тимошок Н.О., Цехмістренко С.І., Демченко О.А. МЕТАБОЛІЧНА РЕГУЛЯЦІЯ СИНТЕЗУ СЕЛЕНОЦИСТЕЇНУ, СЕЛЕНОПРОТЕЇНІВ ТА НАНОСЕЛЕНУ У БАКТЕРІЙ: ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД	17
3.	Леонтюк І.Б. ЗАСТОСУВАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ В ПОСІВАХ СОЇ	24
4.	Рожков А.О., Давиденко С.Ю. БІОЛОГІЧНА ВРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА СОРГО ЗЕРНОВОГО ЗА РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ЗАСТОСУВАННЯ СТИМУЛЯТОРУ РОСТУ ВЕГЕСТИМ	27
ART HISTORY		
5.	Кушнірук Т.С. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ МЕЛОДИЧНИХ ХРОМАТИЧНИХ ПРОХІДНИХ ЗВУКІВ В КОНЦЕНЦІЇ ДЖАЗОВОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ БАРРІ ХАРРІСА	33
6.	Шарипова Ш.Ш. РИТОРИКА КАК НАУКА И КАК ИСКУССТВО	36
ASTRONOMY		
7.	Пилип'юк Р.Р. ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІН ПРОСТОРОВИХ КООРДИНАТ НА ПРИКЛАДІ РЕФЕРЕНЦІОНОЇ СТАНЦІЇ FRKV	41
BIOLOGY		
8.	Olzhabayeva Z., Abdullayeva B., Zharkova I. FEATURES OF THE HISTOLOGICAL STRUCTURE OF THE GILLS OF THE CARP OF LAKE BALKHASH	49

9.	Olzhabayeva Z., Abdullayeva B., Zharkova I. HISTOLOGICAL FEATURES OF THE LIVER OF THE CARP OF LAKE BALKHASH	51
10.	Olzhabayeva Z., Abdullayeva B., Zharkova I. PECULIARITIES OF PATHOLOGICAL MORPHOLOGY OF GILLS OF ZANDER OF LAKE BALKHASH	53
11.	Olzhabayeva Z., Abdullayeva B., Zharkova I. PATHOLOGICAL CHANGES IN THE ZANDER LIVER ASSOCIATED WITH THE POLLUTION OF LAKE BALKHASH	55
ECONOMY		
12.	Aloshyna T., Kozenkov D. APPROACHES TO THE CONCEPT OF "LABOR MARKET"	57
13.	Григорів О.О., Марусяк В.В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГРАНТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ІНШИХ КАТАКЛІЗМІВ	59
14.	Славкова О., Фігурна М. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА ЩОДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ	62
15.	Слуцький Є.В., Стоянова-Коваль С.С., Гнатєва Т.М., Яковенко А.О., Варгатюк М.О. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛІ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ	66
16.	Треус А.О., Русіна Ю.О. ТЕНДЕНЦІЇ В СФЕРІ СТРАХУВАННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	71
17.	Франко Л.С. СВІТОВИЙ РИНОК ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	75
18.	Шестерняк М.М., Мединська М.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	79

HISTORY		
19.	Ҳамидов Б.И. ТАРИХ ТАЪЛИМИДА ЯНГИ ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ РОЛИ	83
JOURNALISM		
20.	Болотова В.О., Байдак Т.М. ТЕХНОЛОГИЯ АВТОМАТИЗОВАНОГО СТВОРЕННЯ ТЕКСТУ: ПЕРЕВАГИ ТА ЗАГРОЗИ	86
JURISPRUDENCE		
21.	Guyvan P. ADHERENCE TO THE LIMITS OF DISCRETION IN THE JUDICIARY AS A GUARANTEE OF THE PROPER FUNCTIONING OF THE LEGAL SYSTEM	90
22.	Mamatkulov J.I.O. PREVENTIVE MEASURES FOR THE PREVENTION OF DRUGS AND PSYCHATROPOLOGICAL CRIME IN UZBEKISTAN	98
23.	Sharofiddinov R. THE EFFECT OF LAW AND MORALS ON YOUTH EDUCATION	101
24.	Sobirova U. HE IMPACT OF THE MEDIA ON THE LEGAL CULTURE OF YOUNG PEOPLE IN THE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY	104
25.	Рафальонт С.Р. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ЮРИДИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ	107
26.	Шнайдер А.О. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКРЕТНОГО ЗАПОВІТУ	110

MANAGEMENT, MARKETING		
27.	Trushkina N. MODERNIZATION OF TRANSPORT INFRASTRUCTURE IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTATION STRATEGIES' POST-WAR REGIONAL DEVELOPMENT OF UKRAINE	115
28.	Слюняєв А.С. ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ: АКТУАЛЬНІСТЬ КОНЦЕПЦІЇ БЕЗПЕРЕПРВНОЇ ОСВІТИ	119
MEDICINE		
29.	Filiuk A. CARDIOVASCULAR HEALTH ISSUES IN OUTPATIENTS IN THE TRIAD OF RISK FACTORS	122
30.	Yaremchuk O. COGNITIVE IMPAIRMENT OF PATIENTS WITH PARKINSON'S DISEASE	124
31.	Боднар Г.Б. МІКРОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОРОЖНИНИ ТОВСТОЇ КИШКИ У ДІТЕЙ З ВРОДЖЕНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ КИШЕЧНИКА	126
32.	Боднар Г.Б. МІКРОЕЛЕМЕНТИ ЯК СПЕЦИФІЧНІ РЕГУЛЯТОРИ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ТА МЕТАБОЛІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ КИШЕЧНИКА	130
33.	Костюк О.Г., Гончарук В.В. ВИЗНАЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ СУМІШІ ДИМЕТИЛСУЛЬФОКСИДУ ПРИ ІНСТИЛЯЦІЇ СЕЧОВОГО МІХУРА	134
34.	Сарафинюк Л.А., Меркулова Д.О. ПЕРЕДУМОВИ ПОБУДОВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНИХ РЕОВАЗОГРАФІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ СТЕГНА ТА ГОМІЛКИ У СПОРТСМЕНІВ РІЗНИХ ВИДІВ СПОРТУ МЕЗОМОРФНОГО СОМАТОТИПУ	138

35.	Тодорів Т.В., Юрак М.З. ЗМІНИ ВМІСТУ ЕНДОТЕЛІНУ-1 ТА ЛІПІДНОГО ОБМІНУ У СИРОВАТЦІ КРОВІ ПРИ ІНСУЛІНОРЕЗИСТЕНТНОСТІ ТА ОЖИРІННІ	142
36.	Хом'яков В.М., Гузенко Б.В., Кондрашова І.А., Великодна-Танасійчук О.В., Павленко О.О. ОЧИКУВАНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ З НАСЛІДКАМИ ПОЛІСТРУКТУРНИХ УШКОДЖЕНЬ ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВКИ	144
PEDAGOGY		
37.	Chernyukh O. METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS REGARDING THE CHOICE OF OPTIMUM RESEARCH METHODS FOR STUDENTS OF THE BACHELOR'S LEVEL SPECIALTY 224 "TECHNOLOGIES OF MEDICAL DIAGNOSTIC AND TREATMENT"	148
38.	Nozdrova O., Bartienieva I. THE TEACHER'S ACTIVITIES REGARDING THE STIMULATION OF STUDENTS' COGNITIVE ACTIVITY	151
39.	No'monjonov X.A.O. YEVROPA ITTIFOQI VA O'ZBEKISTON: TA'LIM SOHASIDA NAMKORLIK	158
40.	Ілащук Т.О., Бачук-Понич Н.В. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	161
41.	Гордійчук О. ПРОФЕСІЙНЕ ТА ОСОБИСТІСНЕ СТАНОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЗЗСО В УМОВАХ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	166
42.	Давидюк М., Музика С. ПРОФІЛАКТИКА БУЛІНГУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	172

43.	Денисенко Н. СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНО-МОБІЛЬНОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ	175
44.	Заяць Р. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	180
45.	Изтлеуова Ж.Б., Майгельдиева Ш.М., Нургалиева С.А. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ ПОЛИЛИНГВАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	186
46.	Коваленко В.Є. ПОТЕНЦІАЛ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	193
47.	Козубовська І.В., Шулла Б.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ ДІЛОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ	196
48.	Лук'янчук С.Ф. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЛЬОВИХ ІГОР	201
49.	Повідайчик О.С., Попик Ю.С. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В США	205
50.	Ревіна Т.Г. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ	208
51.	Руденко Н.М., Головчанська О.В., Пушкар А.О. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В 4 КЛАСІ	212

52.	Сапегіна Г. РОЛЬ ФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ У ФОРМУВАННІ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФТЕХОСВІТИ	217
53.	Ситник О.І., Новак А.Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	221
54.	Чернюх О.Г. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ РЕГУЛЯЦІЇ МЕТАБОЛІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЗАНЯТЬ З КУРСУ БІООРГАНІЧНОЇ І БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ	224
55.	Якименко Н.О., Пазинич В.А., Шпак Я.С. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА НАУКОВОЇ ПРАКТИКИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЧАС ПАНДЕМІЇ ТА ВІЙНИ	227
56.	Яніцька Л.В., Постернак Н.О., Білявський С.М. СУЧАСНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	232
57.	Яструб О.О. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	236
58.	Ҳамидов Б.И. ТАРИХ ФАНИНИ ЎҚИТИШДА ДИДАКТИК ЎЙИНЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ	239
PHARMACEUTICS		
59.	Кисельов В.В., Охтіна О.В., Задорожній П.В., Азрилян А.В., Ляхова О.Ю. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ НАЗАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	243

PHILOLOGY		
60.	Hadi B. ИССЛЕДОВАНИЕ СПЕЦИФИКИ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В ТВОРЧЕСТВЕ А. П. ЧЕХОВА	248
61.	Kuzmenko Y. CREATIVE ENDEAVOURS OF HAKUCHO MASAMUNE IN THE CONTEXT OF TWENTIETH-CENTURY JAPANESE LITERATURE	255
62.	Mamatismoilova X. MUSTAQILLIK DAVRI O`ZBEK TILSHUNOSLIGIDA SHEVALARNING O`RGANILISHI.	257
63.	Namachynska H. BORROWINGS OF THE 20TH CENTURY IN THE OXFORD DICTIONARY	262
64.	Rakhimova G.Z.K. THE ROLE OF CASE STUDY METHOD IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE	264
65.	Vasta V., Prenko Y. DEVELOPMENT OF SPEAKING SKILLS ON THE BASIS OF PROJECT TEACHING METHODOLOGY FOREIGN LANGUAGE	268
66.	Долга Т.О. ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ	271
67.	Литвин О.О. МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ КІЛЬКОСТІ В МОВІ ТВОРІВ ЛІНИ КОСТЕНКО	275
68.	Ніколашина Т.І., Тихоненко М.М. ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК СКЛАДНА КОДОВА СТРУКТУРА	280
69.	Шарипова Ш.Ш. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА	283

PHILOSOPHY		
70.	Melnichuk M. CULTUROLOGICAL AND PHILOSOPHICAL EXPLICATION OF THE PLACE AND ROLE OF RELIGION IN TERMS OF COMPUTERIZATION OF THE MODERN WORLD	286
71.	Юринець Я.І. ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС В УКРАЇНІ 1920–1930-Х РОКІВ	289
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
72.	Tumanova M.E. NUMERICAL IMPLEMENTATION OF THE EQUATION IN PARTIAL DERIVATIVES OF THE PARABOLIC TYPE BY THE DIFFERENCE METHOD	291
PSYCHOLOGY		
73.	Кондрук І.В. ВИКЛАДАЧ – ТЬЮТОР, ФАСИЛІТАТОР У СУЧАСНОМУ ЗВО В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	294
74.	Кулаков Р.С. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РЕКЛАМИ НА СПОЖИВАЧА	297
75.	Кушніренко К.О. ВМІННЯ КАЗАТИ «НІ» У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ ЯК КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	300
SOCIOLOGY		
76.	Шодиева З.Н. ЁШЛАР ДЕМОГРАФИК ГУРУХ СИФАТИДА	302
TECHNICAL SCIENCES		
77.	Deryaev A.R. RECOMMENDATIONS ON THE APPLICATION OF THE DUAL COMPLETION METHOD FOR ACCELERATED FIELD DEVELOPMENT	307

Список літератури

1. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Вид. дім «Києво–Могилянська академія», 2017. 460 с.
2. Максименко С. Д., Філоненко М.М. Педагогіка вищої медичної освіти. Київ: Центр учбової літератури, 2014. С. 109–116.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія. Навч. посібник. Київ: Академвидав, 2013. 568 с.
4. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Підручник. Вид. 3-те, переробл. і допов. Київ: «Каравела», 2011. 306 с.
5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 18.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.05. 2020 р.
6. Сафонова Н. Творчий педагог – фундатор формування творчої особистості. *Рідна школа*. 2017. № 2. С. 10–11.
7. Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. Київ, 2015. 336 с.
8. Maslow A. H. A Theory of Human Motivation. URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.318.2317&rep=rep1&type=pdf> (дата звернення 27.05.2020 р.)

ПРОФЕСІЙНЕ ТА ОСОБИСТІСНЕ СТАНОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ЗЗСО В УМОВАХ ФОРМАЛЬНОЇ ТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Гордійчук Оксана

*кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедра педагогіки та методики початкової освіти,
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича*

Професійна та особистісна готовність педагога до роботи в закладах загальної середньої освіти в Україні є вкрай актуальною і необхідною.

В умовах формальної освіти для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю «середня освіта» Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (Україна) передбачено слухання обов'язкової навчальної дисципліни «Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО». Викладання курсу здійснюється у 1 семестрі в обсязі 3 кредитів (за ECTS) і спрямоване на формування в майбутніх педагогів готовності до професійно-педагогічної діяльності в ЗЗСО на якісних фахових засадах.

Метою курсу є розкриття психолого-педагогічного, морально-етичного та методичного підґрунтя професійного та особистісного становлення вчителя та формуванні його готовності до професійно-педагогічної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО.

Завдання навчальної дисципліни полягають у:

- формування готовності до професійно-педагогічної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО на основі оперування новітніми концептуальними та методологічними знаннями в галузі освіти та її загальних тенденцій розвитку;
- формування здатності адаптуватись до різних професійних ситуацій, приймати ефективні рішення у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків та дотримуватись принципів професійної етики в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО;
- формування здатності розв'язувати прикладні спеціалізовані завдання та практичні проблеми професійного та особистісного самоствердження й самореалізації, готовність до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО;
- формування здатності бути критичним і самокритичним щодо саморозвитку морально-етичних категорій: обов'язку, відповідальності і честі як основ професійно-особистісного становлення молодого педагога та ціннісно-світоглядної реалізації особистості;
- формування здатності брати на себе відповідальність, проявляти лідерські риси, працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини з ооп в умовах інклюзивного освітнього середовища, базуючись на етичних принципах;

- формування здатності вести шкільну документацію, організовуючи освітній процес на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів;

- формування здатності застосовувати поглиблені знання з обраної спеціальності для вирішення професійно-педагогічних завдань з роботи з учнівським та батьківським колективами на засадах педагогіки партнерства тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з 3 змістових модулів: З.М.1. Психолого-педагогічні аспекти професійного становлення фахівця. З.М.2. Морально-етичні аспекти професійно-особистісного становлення молодого вчителя. З.М.3. Методичні аспекти професійно-особистісного становлення молодого вчителя.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими компетенціями:

знати :

- сутність, структуру й закономірності професійно-педагогічної діяльності;
- кризові стани професійного становлення;
- етапи та особливості професійного зростання;
- специфіку педагогічного спілкування, психологічних особливостей різних стилів педагогічного керівництва;
- системи взаємостосунків між вчителями та учнями; характер та шляхи розв'язання різних конфліктних ситуацій;
- морально-етичні категорії професійно-особистісного становлення молодого педагога;
- особливості моделювання роботи в інклюзивному класі;
- особливості ведення шкільної документації та ведення електронного журналу;
- особливості організації методичної роботи у ЗЗСО з молодими педагогами;
- шляхи підвищення педагогічної майстерності;
- оптимальні способи ефективної взаємодії у педагогічному колективі на засадах педагогіки партнерства;
- специфіку взаємодії з учнівським та батьківським колективами.

вміти:

- проектувати власну професійно-педагогічну діяльність;
- володіти вміннями та навичками ефективного педагогічного спілкування;
- будувати позитивні взаємостосунки між вчителями та учнями;
- прогнозувати та добирати оптимальні шляхи розв'язання конфліктних ситуацій;
- визначати рівень особистої професійної готовності;
- підвищувати власну педагогічну майстерність;
- запобігати педагогічному вигоранню;
- володіти морально-етичними категоріями професійно-особистісного становлення;
- вести шкільну документацію та електронний журнал;
- організовувати методичну роботу у ЗЗСО;

- моделювати роботи в інклюзивному класі;
- самовдосконалюватися у пізнанні освітніх труднощів, особливих освітніх потреб учнів інклюзивного класу;
- добирати оптимальні способи ефективної взаємодії у педагогічному колективі на засадах педагогіки партнерства;
- організовувати тісну партнерську взаємодію з батьками учнів та учнівським колективом.

Структурою самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Професійне та особистісне становлення вчителя» передбачено такі завдання:

- Опрацювати джерела з предмету лекції, представивши їх зміст в опорних схемах та спрезентувавши результати власних наукових розвідок державною мовою.
- Підготувати нотатки власних міркувань щодо загальних тенденцій, закономірностей розвитку педагогічної науки та їх значення у формуванні наукової картини світу майбутнього вчителя ЗЗСО.
- Оформити словник сучасної термінології, наукових понять, концепцій, теорій з теми лекції.
- Здійснити дослідження шляхів розвитку системи професійного становлення вчителя в освітній політиці України в умовах реформаційних змін та світових освітніх тенденцій.
- Висловити власні міркування у формі письмових нотаток щодо педагогічних умов, сприятливих професійному становленню молодих учителів ЗЗСО: створенню сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі; наявності системи педагогічного наставництва, тощо.
- Розробити комплексний прогноз особливостей власної педагогічної діяльності, дібравши засоби коригування та самовиховання, які могли б допомогти в підвищенні ефективності професійного становлення.
- Самостійно проранжувати представлені професійно-значущі якості й порівняти власний результат із результатами дослідження Є.І Рогова.
- Здійснити аналізу процесу самоосвіти, беручи за основу процес власної навчально-педагогічної та науково-професійної діяльності та вибудувати стратегію педагогічного саморозвитку й особистісного самовдосконалення.
- Ознайомившись з «Кодексом професійної етики вчителя» і проаналізувавши позитивні та негативні сторони своєї особистості, продумати і скласти програму самоудосконалення.
- Дібрати ситуацію типового конфлікту в освітній діяльності за умови, що особи, які взаємодіють, мають різні типові стратегії поведінки. Визначити, за яких обставин кожна з описаних стратегій може бути ефективною, а за яких - недоцільною.
- Підготувати практичні рекомендації вчителям щодо оптимальних шляхів ефективної взаємодії на засадах педагогіки партнерства.
- Дібрати оптимальні форми, методи і засоби з метою організації педагогіки партнерства педагога з батьками учнів ЗЗСО.

Із тривалого науково-педагогічного досвіду з окресленого курсу, переконалися, що найбільш продуктивними методами навчання є панельна та онлайн-дискусії на запропоновані теми:

- «Що є показником успішності педагога?»
- «Сертифікація вчителів: для кого та для чого?»
- «Вчителі – орендарі, чи власники професійних знань?»
- «Виконувати програму, чи готувати до ЗНО?»
- «Яких ресурсів потребує сучасна українська школа?»

Станом на сьогодні, студенти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича мають право на самоосвіту в умовах неформальної освіти на підставі «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)» /Протокол №10 від 28.10.2019 року/ [1].

Керуючись окресленим, законодавчо унормованим документом, при наявності у студента сертифіката за проходження професійно-спрямованих психолого-педагогічних курсів, чи майстер-класів на віртуальному майданчику неформальної освіти «Студії віртуального інклюзивного простору» (ВІП-Студія) до результатів підсумкового контролю студенту зараховується 10% змістового матеріалу. Також, обов'язковою формою звітності – є підготовка студентом презентації та нотаток за матеріалами прослуханого курсу, чи веб-заходу та їх публічний захист на семінарських заняттях.

Стати учасником спільноти однодумців, різнопрофільних фахівців інклюзії, відчутти важливість безпечної системи міжособистісних стосунків учасників довгострокового проекту, зануритися в атмосферу прийняття і толерантності, безпечного і по-українськи гостинно-домашнього середовища, сприяє «Студія віртуального інклюзивного простору <https://www.facebook.com/inclusivepractices/videos/372082480763235>, засновницею якої є авторка тез, а координаторкою – Олександра Осинчук.

Як віртуальне акмеологічне середовище інформальної освіти є Українська автентична платформа «ВІП.ОСВІТА» <https://sites.google.com/view/viposvita/головна-сторінка?authuser=1> (координаторка Олена Білоус), створена авторкою тез в рамках реалізації міжнародної програми розвитку спільнот та рекомендована майбутнім педагогам Нової української школи, педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти, фахівцям інклюзії, батькам дітей, незалежно від особливостей. Необхідність її створення пояснюється потребою українського суспільства у висококваліфікованих педагогах, здатних до успішного виконання професійних функцій, та недостатньою сформованістю готовності до інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами в ЗЗСО.

Найперше, учасникам платформи пропонується залучення до громадської діяльності організації «Інклюзивний простір. Українська спільнота», заснованої 14 серпня 2019 року. Впродовж 3 років спільнота має власну виняткову історію, досягнення та ініціативи.

Так, на Virtual World Community Development Conference-2021 у Найробі, Африці <https://www.youtube.com/watch?v=LcZW3FL8b1I&t=3411s> головою ГО **О. Є. Гордійчук** було презентовано цінності та громадські ініціативи української спільноти, які стали проєкцією в продовженні та зміцненні **неформальних, психологічно безпечних стосунків.** Цьогоріч команда спільноти обрала вектор на Віртуальну WCDC2022 в Урекі, Грузія, щоб почути міжнародний досвід та розказати світу про свій шлях: як починання й подолання труднощів на початку практики інклюзивного розвитку спільнот склали основу позитивних можливостей й успішних досягнень впродовж лінії в цілому.

Важливим чинником професійного та особистісного зростання педагогів є рекомендовані авторкою форми підвищення кваліфікації для проходження на окресленій платформі:

- кооперативне навчання, як активна взаємодія учасників «ВП-Студії» впродовж року (щочетверга);
- віртуальне навчання педагогів за участю у ВП-Сесії (впродовж тижня);
- інтенсивне навчання слухачів курсів за авторськими відео-курсами;
- альтернативне навчання, як вільний вибір тем та проєктування слухачем власної траєкторії самоосвіти.

Переконані, що ці та інші неформальні та інформальні ініціативи сприятимуть формуванню мотиваційної, когнітивної, діяльнісної та рефлексивної готовності до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО України.

Також, студентам ЗВО надається можливість участі в Міжнародному інклюзивному конкурсі для школярів та студентів «Точки дотику» (координаторка Оксана Ковалюк) <https://www.youtube.com/watch?v=xO51pb0Dw1g&t=4504s> та «Неформальної інклюзивної практики» (координаторка Ольга Савчук). Як підтвердження – слухна думка норвезької письменниці Ібен Акерлі: «Щоб зробити людей ближчими, варто почати з розмови про інклюзію» [2].

На платформі є можливість ознайомитися з винятковим, у **вимірі світових координат**, соціально-інтеграційним партнерським досвідом творення безпечного простору для знайомства, комунікації та формування соціальної норми в дітей різновікової і різнонаціональної команди «Інклюзивної НЕ!ШКОЛИ on-line» (координаторки: Надія Цьомко, Олена Болотова, Наргіз Єлденбаєва) в тісній взаємодії починаючих практиків інклюзії з України, з батьками та фахівцями «Inclusive Practices» (Грузія). Важливість аудіально-візуального тілесного занурення учасників в історичні та культурні пам'ятки демонструє віртуальний транзит містами України на Міжнародному фестивалі «Долаючи кордони» - 2021 <https://www.youtube.com/watch?v=kI0ZBJr54I4>.

Висновки. За змістом викладеного вище, можемо зробити висновок про те, що підвищення професійно-педагогічної кваліфікації в Україні на сьогодні – процес неперервний і безкінечний, але й різноаспектний та альтернативний. Форми професійно-особистісного становлення, а саме: формальна, неформальна, чи інформальна, інновації та пошук – є провідними у професійному зростанні вчителя ЗЗСО. Інтерес і прагнення до позитивних та

якісних професійно-особистісних самозмін є життєво-необхідними на шляху цього процесу. Прагнення віднайти орієнтири в професійності не повинні полишати конкурентоспроможного педагога.

Список літератури:

1. «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти)» Режим доступу: // <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>

2. Ібен Акерлі: «Щоб зробити людей ближчими, варто почати з розмови про інклюзію» Режим доступу: // <https://starylev.com.ua/news/iben-akerli-shchob-zrobyty-lyudey-blyzhchymy-varto-pochaty-z-rozmovy-pro-inklyuziyu>